

Verslag open overleg met gemeenteraad van Huizen 20 april 2017

De heer Hertog heet de heer Van der Hoek en zijn staf de heer Van der Wal en mevrouw Den Haak welkom. De gemeenteraad zal uiterlijk op 13 juli haar visie geven, dit is op tijd voor de termijnen van de door de provincie in gang gezette arhi-procedure. De raad heeft vragen gesteld aan de provincie. Voorgesteld wordt dat de heer Van der Hoek begint met zijn betoog en daarbij de beantwoording van de vragen meeneemt. Daarna krijgen alle fracties de gelegenheid om te reageren.

De heer Van der Hoek trapt af en geeft aan dat hij de vragen geclusterd zal beantwoorden. Hij zal niet ingaan op de '-als-dan'-vragen en vragen van andere gemeenten. Andere raden waarmee hij al heeft gesproken, hebben ook niet van tevoren een lijst met vragen ingediend, dus dan zou hij nu een precedent scheppen. In deze fase van open overleg is dat ook niet de bedoeling; het gaat om een gesprek waarbij vooral ook visies over en weer met elkaar worden gedeeld. Uiteraard kunnen ook vragen worden gesteld, en zal hij die beantwoorden tijdens dit overleg. Er volgt na dit overleg niet ook nog een schriftelijke beantwoording van de vragen.

Er zijn een aantal vragen gesteld over de arhi-procedure en waarom Huizen ook meegenomen wordt door de provincie. Huizen heeft de lokale bestuurskracht op orde. Er is echter wel een regionaal bestuurskrachtprobleem. Uw raad heeft in zijn zienswijze aangegeven niets te voelen voor de aanbevelingen 3 en 4 van Deloitte over het versterken van de regio, maar dan meer te zien in opschaling van gemeenten.

Huizen heeft meegewerkt aan het bestuurskrachtonderzoek van Deloitte, en het onderzoek van Jansen en Te Grotenhuis. Inmiddels ligt er ook het MIRT rapport. De bestuurskracht van Weesp, Wijdemeren en de regio moet worden versterkt. De provincie is een arhi-procedure gestart omdat de zienswijzen van de gemeenten naar aanleiding van de conclusies van het bestuurskrachtonderzoek van Deloitte heel divers en niet te verenigen waren. Men erkent de urgentie, maar er is geen gemene deler over de oplossing. Een aantal gemeenten riep de provincie wel op om regie te pakken. Daarom zijn GS de arhi-procedure gestart met als voorstel te komen tot maximaal 3 gemeenten en 1 gemeente als stip aan de horizon. GS hebben Huizen meegenomen in de arhi-procedure, omdat de regering en de Tweede Kamer willen dat de provincie integraal naar het vraagstuk kijkt en de hele regio in beschouwing neemt. Het is nu aan Huizen en de andere gemeenten zelf om een visie te geven en daarvoor is het open overleg bedoeld.

De heer Van der Hoek geeft aan dat draagvlak niet het enige criterium is bij het beoordelen van fusievoorstellen. Regionale samenhang is een ander criterium: doen gemeenten iets voor het regionale belang?

Notulisten

Marleen den Haak en Jurgen van der Wal,
Beleidsadviseurs provincie Noord-Holland

Aanwezig

Provincie Noord-Holland: de heer J. Chr. van der Hoek (gedeputeerde),
Gemeente Huizen: de voltallige gemeenteraad en de heer Hertog (burgemeester).

Afwezig

Kopie aan

Wat betreft de herindelingsdata zijn GS uitgegaan van de vier jaren die Deloitte in haar rapport heeft genoemd, te weten 2020, 2021, 2022 of 2023. Er moeten concrete plannen komen om de bestuurskrachtproblemen van Weesp, Wijdemeren en de regio op te lossen. GS staan open voor serieuze alternatieven van gemeenten zelf. De problemen zijn echter niet van vandaag, er wordt al jarenlang gesproken in en met de gemeenten over dit vraagstuk en er zijn vele rapporten over geschreven. Er is gevraagd of GS de procedure niet kan stoppen als de problemen van Weesp en Wijdemeren worden opgelost. *De heer Van der Hoek* geeft aan dat het ook aan regionale bestuurskracht ontbreekt. De provincie heeft een verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het lokale en regionale bestuur en daarom vinden GS dat ook de regionale bestuurskracht versterkt moet worden, in het belang van de inwoners van de regio Gooi en Vechtstreek.

Het CDA stelt in haar vragen dat er door de regio gewerkt wordt met een regionale agenda en structuur. *De heer Van der Hoek* reageert daarop dat het niet moet blijven bij plannen op papier, gebleken is dat de concrete uitvoeringskracht van de regio ontbreekt. Het zou de raadsleden van Huizen ook te denken moeten geven dat in verschillende rapporten is vastgesteld dat de regionale bestuurskracht niet op orde is. U heeft immers, in het belang van uw inwoners, ook een verantwoordelijkheid voor bovenregionale vraagstukken.

De heer Van der Hoek geeft naar aanleiding van de vragen over Weesp aan dat de provincie inderdaad rekening moet houden met het traject van Weesp en de planning van de raad van Weesp om op 9 november een besluit te nemen. De provincie houdt dit proces belangstellend in de gaten en gaat er van uit dat de contouren van het raadsbesluit wellicht al eerder duidelijk worden.

Op de vragen over hoe de provincie na de fase van open overleg verder zal gaan, antwoordt *de heer Van der Hoek* dat dat ligt aan hoe de fase van open overleg verloopt. Gemeenten moeten hem voeden met eventuele concrete alternatieve voorstellen. Op de vraag waarom gemeenten geen tijd krijgen voor deze belangrijke keuze, reageert *de heer Van der Hoek* dat als gemeenten met een eigen plan komen waarin GS vertrouwen hebben, zij dan ook de regie weer zelf in handen kunnen krijgen en met de inwoners in gesprek kunnen gaan over de plannen en bijvoorbeeld hoe de afschaling en de participatie van inwoners kan worden vormgegeven. Een herindeling geschiedt bij wet; uiteindelijk vindt er dus een parlementair besluitvormingstraject plaats.

Op de vragen waarom GS maximaal 3 gemeenten voorstellen, antwoordt *de heer Van der Hoek* dat er dan in ieder geval een flinke slag gemaakt wordt en dat het veelvuldig overleg en hulpstructuren zal verminderen. Natuurlijk is de vorming van drie gemeenten geen panacé voor alles, maar het zal zeker gaan helpen.

De gemeenten zullen gelijkwaardiger worden en ondersteund kunnen worden door goede ambtelijke organisaties. Het moet dan mogelijk zijn om eerder tot een gezamenlijk standpunt te komen bij regionale vraagstukken. Natuurlijk erkent de provincie dat er ook schaduwkanten aan zitten.

De heer Van der Hoek geeft aan daarom benieuwd te zijn of er beweging komt in de regio nu de provincie de procedure gestart is, en of er andere geluiden te horen zullen zijn bij de gemeenten. De ruimte voor de gemeenten voor dit andere geluid is er immers wel. De combinaties van maximaal drie gemeenten staan wat GS betreft niet meer vast. Het kan in elke samenstelling waarin partijen elkaar vinden, mits deze voorstellen volwaardige alternatieven voor de door GS in januari 2015 aan de minister van BZK geadviseerde samenstelling zijn. Voorwaarde is dat er geen restproblematiek mag ontstaan. Er is ook ruimte voor wat betreft de termijn waarop gefuseerd gaat worden, als er uiteindelijk maar concrete plannen liggen waarmee de bestuurskrachtproblemen van Weesp, Wijdemeren en de regio worden opgelost. De gemeenten moeten vóór november 2017 duidelijkheid geven.

Over de voor- en nadelen van fusie en de rapporten die hierover geschreven zijn reageert *de heer Van der Hoek* dat herindeling inderdaad niet altijd leidt tot efficiencywinst. Een nieuwe gemeente bepaalt de eigen ambities en budget. Het valt hem op dat de raad van Huizen toch vooral naar zijn eigen situatie en financiën kijkt, maar het is ook van belang dat Huizen nadenkt wat Huizen wil voor en met de regio en wat daarvoor nodig is. Een fusie leidt inderdaad tot veel aandacht voor het interne proces, maar het is van belang om na te denken waar je uiteindelijk wil uitkomen en wat daarvoor nodig is. Fuseren en invoegen kan dan nodig zijn voor de langere termijn oplossing. Het voordeel is dat de grote gemeente(n) en de regio in de toekomst voortgang op de dossiers kunnen bereiken waar volgens de rapporten op dit moment tekort wordt geschoten in de Gooi en Vechtstreek. Het gaat om de dossiers betreffende natuur, bereikbaarheid, werk, infrastructuur en de positie met de Metropoolregio Amsterdam ten opzichte van het Rijk.

Op de vraag welke opties de heer Van der Hoek ziet voor Huizen, reageert *de heer Van der Hoek* dat hij dat nu juist graag hoort van de raadsleden. Het is goed dat Huizen haar inwoners betreft en een drietal bijeenkomst organiseert. Gemeente Huizen is de eerste gemeente die dit doet. Een brede dialoog is nodig. U doet uw inwoners geen recht door het voorleggen van een simpele ja/nee-vraag over fusie.

De heer Van der Hoek besluit hiermee zijn betoog voor de eerste termijn.

Mevrouw Prins (VVD) geeft aan dat de VVD worstelt met de inspraak van de burgers. De raad moet al 13 juli een visie hebben. Door het ingezette traject van de provincie met het voorstel te komen tot maximaal drie gemeenten zullen burgers nu denken dat de race al gelopen is. Ze geeft mee dat fusies lang duren en dat de gemeente(n) dan tien jaar lang in zichzelf gekeerd zullen zijn. Maar Huizen heeft alles op orde en biedt juist andere gemeenten diensten aan.

De heer Rebel (CDA) vindt het raar dat de provincie geen schriftelijke beantwoording wil geven op de vragen van de raad. Hij meldt dat Huizen haar inwoners wil betrekken en hiervoor drie avonden organiseert en vraagt of de provincie daaraan haar medewerking wil verlenen. Op de constatering van de heer Van der Hoek dat Huizen teveel naar alleen zichzelf kijkt, reageert hij door te stellen dat de raad van Huizen gekozen is door de inwoners van Huizen en hun belangen dus primair stelt. De rapporten van Winsemius, Jansen en te Grotenhuis en Deloitte stellen dat intensivering van de samenwerking ook kan en dat er daarbij een regierol van de provincie wordt verwacht. Die regierol is niet waargemaakt.

De heer Lekkerkerker (D66) zegt dat uit het rapport van Deloitte blijkt dat Huizen alles op orde heeft. De regio is keihard bezig met de samenwerking en hij noemt als voorbeelden het vluchtelingendossier, de regionale woonvisie en het sociaal domein. Waar blijkt dan precies uit dat de regio het slecht doet? Wat zijn die andere belangen? Hij vindt dat de provincie een aantal drammerige bestuurders heeft die linksom of rechtsom hun paternalistisch wereldbeeld willen doorduwen. Hij vindt het raar dat draagvlak geen criterium lijkt te zijn. De raad van Huizen is bestuur voor en door haar inwoners.

De heer Hoelscher (PvdA) vraagt zich af hoe de provincie aankijkt tegen haar eigen rol? En waarom de tijdsdruk? En wat heeft een arhi-besluit voor financiële gevolgen voor een gemeente in het kader van financieel toezicht? Hij mist in de brief van GS van 8 februari 2017 de democratische legitimatie. Hoe ziet de heer Van der Hoek dat? Eemnes maakt onderdeel uit van de provincie Utrecht. Is er gesproken met de provincie Utrecht? En is indeling bij de provincie Utrecht ook mogelijk?

Mevrouw Rebel (Dorpsbelangen Huizen) vindt dat inwoners een stem moeten krijgen bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2018. De samenwerking in de regio is nog niet optimaal. Ze vraagt zich af of Huizen één van de drie gemeenten kan zijn in de nieuwe bestuurlijke inrichting van de regio. Huizen wil immers zelfstandig blijven. Onze partners hebben aangegeven Huizen niet als een geschikte fusiepartner te zien. En het is logisch en goed dat wij op onze eigen portemonnee letten. Wij vinden het niet redelijk dat GS onze gemeente nu dwingen te fuseren.

Mevrouw Lemmens (GroenLinks) geeft aan dat de raadsleden het belang van een fusie moeten kunnen uitleggen aan de inwoners van Huizen. De argumenten hiervoor heeft zij nog niet gehoord. Samenwerken doet Huizen goed. Waarom krijgen we niet de tijd tot 2019 om onze eigen keuzes te maken?

De heer De Bruijn (Leefbaar Huizen) vraagt zich af of de provincie zich nu niet als een klein kind gedraagt? Met zo min mogelijk gemeenteraden hoeft er minder te worden onderhandeld. Gemeente Huizen wordt hiervan de dupe. We doen alles goed in de eigen gemeente en samen met de buurgemeenten. Hij noemt het HOV-dossier: wil de provincie nog maar met één gemeente hierover praten en komen ze daarom met dit voorstel?

De heer Doorn (CU) pleit voor een zelfstandig Huizen. De brief van GS van 8 februari 2017 geeft weinig argumenten voor het starten van de arhi-procedure. De gemeenten moeten die argumenten nu zelf aandragen. Is ooit met de provincie Utrecht gesproken over de overheveling van de regio Gooi en Vechtstreek? De provincie Utrecht heeft veel meer visie, bijvoorbeeld op haar noordvleugel. De provincie Noord-Holland heeft geen oog of visie op haar oostvleugel. Als er eerst een besluit moet worden genomen, en daarna pas met inwoners wordt gesproken, is dat de verkeerde volgorde. Er gebeurt veel op het gebied van regionale samenwerking via de regionale samenwerkingsagenda en de deelname aan de MRA. We zitten niet te wachten op een vierde bestuurslaag of een fusie.

De heer Bource (SGP) zegt dat Huizen op orde is en dat de heer Van der Hoek dit bevestigt. Aan de regionale samenwerkingsagenda doet Huizen actief mee en we hebben oog voor de MRA. Natuur en bereikbaarheid hebben een belangrijke plek in de MRA. Hij ziet geen toegevoegde waarde in opschaling. De provincie Noord-Holland maakt juist een terugtrekkende beweging op natuur, hij noemt het Goois Natuurreservaat (GNR). De insteek van de provincie Noord-Holland in de discussie over de fusie van provincies was bijzonder. De provincie zou de hand in eigen boezem moeten steken.

Gooise Meren en Wijdemeren hebben aan kracht ingeboet na de fusie. Er ontstaat bij fusies meer afstand tussen burgers en bestuur. Huizen wordt nu een fusie ingerommeld. Het proces is erg top down. Het is terecht dat we onze inwoners willen betrekken. Hij gelooft in netwerken in plaats van grootschalige clusters.

De heer Van der Hoek stelt vast dat hij in de afgelopen ronde toch al veel visie en meningen hoort vanuit de raad. Dit neemt de provincie mee.

Op de VVD reageert *de heer Van der Hoek* dat uiterlijk eind oktober alle besluiten en visies van de raden over de bestuurlijke toekomst bij GS binnen moeten zijn, omdat voor GS begin november in het kader van de wettelijke arhi-procedure de deadline is voor het nemen van een besluit. Als Huizen met een serieus alternatief voorstel komt, en GS hebben daar vertrouwen in, dan kunnen GS besluiten om de arhi-procedure te stoppen. U krijgt dan de regie weer in handen en kunt met uw inwoners in gesprek gaan over het vormgeven van de nieuwe gemeente en afschaling e.d.

De heer Van der Hoek geeft als reactie richting het CDA aan dat de provincie niet gevraagd heeft aan de raad om van tevoren al een lijst met vragen op te stellen. Dat is aan geen enkele raad gevraagd. Hij snapt uiteraard goed dat de raad van Huizen opkomt voor zijn eigen inwoners, maar ook de regionale bestuurskracht is van belang voor uw eigen inwoners. En als de regionale samenwerking verder geïntensiveerd zou worden, hoe zou die er dan uit moeten zien? De raad van Huizen gaf in zijn zienswijze aan niets te voelen voor de aanbevelingen van Deloitte op dit punt. Op de vraag over de regierol van de provincie stelt hij dat de provincie vele gesprekken heeft gevoerd naar aanleiding van de rapporten en regionale raadsbijeenkomsten heeft georganiseerd. De provincie heeft zelfs een aanbod gedaan aan de regio om een rol te spelen bij de regionale uitvoeringsagenda. De regio heeft echter nooit opvolging gegeven aan deze afspraak door met zo'n uitvoeringsagenda te komen en daarover met de provincie in gesprek te gaan om haar rol te bezien. Het sociale domein heeft de regio inderdaad goed opgepakt. Maar de regionale bestuurskracht, met name op het fysieke domein, kan beter, zo blijkt uit de rapporten. Er is veel visievorming, maar er wordt door de gemeenten steeds primair naar het eigen grondgebied gekeken. Dus laat zien wat u wel als oplossing ziet, als u niet gelooft in het voorstel van GS voor opschaling.

Op het betoog van D66 geeft *de heer Van der Hoek* aan dat GS draagvlak weldegelijk als een criterium zien in deze discussie, maar niet als enige criterium.

Op de vraag van de PvdA over het financieel toezicht antwoordt *de heer Van der Hoek* dat wanneer een besluit tot herindeling (fusie) van 2 of meer gemeenten is genomen, betreffende gemeenten onder preventief financieel toezicht van de provincie komen te staan. In dat geval moeten naast de begroting en de begrotingswijzigingen ook nog andere besluiten met financiële gevolgen door GS worden goedgekeurd. Deze besluiten worden afzonderlijk door GS aangewezen. Dit toezicht vloeit voort uit de Wet algemene regels herindeling.

Wat betreft de tijdsdruk stelt hij dat de provincie afspraken heeft gemaakt met de regio over het bestuurskrachtonderzoek in 2016, het ophalen van de reacties en het besluit van GS. Hierover is steeds gecommuniceerd met de burgemeesters en de colleges dienen hun raden hierover te informeren. Ik mag aannemen dat uw college u informeert over dit soort zaken. Bij de oplevering van het rapport van Deloitte in september 2016 heb ik velen van u gezien. U bent dus betrokken geweest bij dit proces. *De heer Hoelscher* reageert dat de PvdA als enige voorstander is van een fusie maar wil dan wel worden ingedeeld bij de provincie Utrecht.

De heer Rebel reageert dat GS bewust hebben gestuurd op een besluit vóór de gemeenteraadsverkiezingen en dat de inwoners daarmee monddood worden gemaakt. *De heer Van der Hoek* antwoordt dat GS werden opgeroepen door een aantal gemeenten om nu de regie te pakken. Het momentum was er, de provincie en de regio kunnen deze belangrijke discussie niet een jaar op de plank laten liggen vanwege de gemeenteraadsverkiezingen. Er was geen eenduidig geluid van de gemeenten dat zij zelf de handschoen op zouden pakken en daarom hebben GS ervoor gekozen om de gemeenten niet tot 2019 de tijd te geven. GS hadden daar geen enkel vertrouwen in.

De heer van der Hoek vertelt dat GS uiteraard met de provincie Utrecht hebben gesproken over het betrekken van Eemnes. Eemnes neemt geen deel aan de arhi-procedure, maar is uitgenodigd haar visie te geven op haar positie in de Gooi en Vechtstreek. GS van Utrecht hebben aangegeven hier mee in te stemmen. Eemnes is nu zelf aan zet, zij willen meepraten en reflecteren.

Op de vraag van Dorpsbelangen geeft *de heer Van der Hoek* aan dat hij niet wil vooruitlopen op de vraag of Huizen één van de drie gemeenten mag zijn. Hij wil eerst alle gemeenten spreken.

De heer Van der Hoek geeft aan dat hij het niet eens is met de inbreng dat ingrijpen van de provincie niet past bij het huidige landelijke beleidskader herindelingen. De provincie heeft in het beleidskader van 2013 juist een stevigere rol gekregen. Provincies kunnen bij herindelingsdiscussies die al jarenlang lopen zonder reëel zicht op een bevredigende uitkomst het initiatief nemen in het gesprek over versterking van de gemeentelijke bestuurskracht en wanneer nodig zelf een arhi-procedure starten.

Op het verzoek van GroenLinks om de gemeente meer tijd te geven voor het verstevigen van de samenwerking in plaats van fusies, reageert *de heer Van der Hoek* dat hij benieuwd is naar de concrete oplossingen en plannen van de gemeente Huizen. Hij roept op om met alternatieven te komen.

De heer Van der Hoek antwoordt richting Leefbaar Huizen dat hij vindt dat de provincie niet als een klein kind heeft gereageerd op dit gevoelige en belangrijke vraagstuk. Hij geeft richting CU aan dat uit de rapporten duidelijk is gebleken dat de regio kansen mist. De provincie heeft natuurlijk oog voor de regionale samenwerkingsagenda en de samenwerking tussen de BEL en Huizen. Maar de regionale samenwerkingsagenda beperkt zich tot visievorming en mist daadkracht. *De heer Doorn* geeft aan dat men niet zit te wachten op een vierde bestuurslaag. *De heer Van der Hoek* refereert aan de zienswijze van de raad van Huizen waarin zij aangaven niets te voelen voor de aanbevelingen over het versterken van de regio, maar meer te zien in opschaling van gemeenten.

Op het betoog van de SGP stelt *de heer Van der Hoek* vast dat dit geen vragen waren.

Mevrouw Prins zou graag zien dat de provincie de vragen van de raad schriftelijke zou beantwoorden. *De heren Hoelscher en Rebel* sluiten zich hierbij aan. *De heer Van der Hoek* geeft aan dat alle vragen geclusterd op gemeenschappelijkheid aan bod zijn gekomen tijdens dit overleg en de 'als-dan'-vragen laat hij buiten beschouwing.

De heer Bource vraagt waar de gelijkwaardigheid van de nieuw te vormen gemeenten uit gaat blijken? *De heer Van der Hoek* geeft aan dat er met drie gemeenten min of meer gelijkwaardige gemeenten gaan ontstaan qua bestuurskracht, ambtelijke organisatie, etc. Het vergt bestuurlijk lef om de problematiek te onderkennen en daaraan te werken. Hilversum, Laren en Weesp zijn bezig met alternatieven. Huizen kan dat ook doen er daarover met haar inwoners in gesprek gaan.

De heer Hoelscher vraagt of herindeling bij de provincie Utrecht bespreekbaar is. *De heer Van der Hoek* antwoordt dat dit afhangt van waar de gemeenten zelf mee komen. Als daarbij hoort dat men zich liever aansluit bij de provincie Utrecht, zullen GS daar serieus naar kijken.

De heer Rebel geeft aan het teleurstellend te vinden dat de provincie de vragen niet schriftelijk wil beantwoorden. Op zijn vraag of de provincie mee wil werken aan de drie bewonersavonden, antwoordt *de heer Van der Hoek* daar niets in te zien, omdat de raad van Huizen zelf nog geen visie heeft. Hij acht het daarom juist dat de raad vanuit haar eigen verantwoordelijkheid eerst zelf met haar burgers praat. Hij geeft aan dat de provincie wel bereid is om een A4 met feitelijke informatie aan te leveren dat gebruikt kan worden bij de inwonersbijeenkomsten. *De heer Rebel* roept tot slot de provincie op om de regierol te pakken en een procesregisseur regionale samenwerking aan te stellen. *De heer Van der Hoek* reageert daarop dat de provincie dit idee zal meenemen.

Mevrouw Lemmens vraagt waar de alternatieve oplossingen precies aan moeten voldoen. *De heer Van der Hoek* geeft aan dat deze draagvlak moeten hebben bij de gemeenteraden, het kan niet alleen een vaag plan zijn op papier.

De heer Doorn vraagt of de heer Van der Hoek na de drie bewonersavonden bereid is om terug te komen naar de raad. *De heer Hertog* geeft daarop aan dat dit aan het presidium en de agendacommissie is en dat er nog een aantal momenten zal zijn waar de raad in beeld is in een onderlinge discussie en in een dialoog met de provincie.

De heer Hertog dankt de heer Van der Hoek voor zijn komst en sluit dit deel van de vergadering.